

REVIDIRANI STRATEŠKI
PLAN
HRVATSKE KOMORE
PRIMALJA
2019.

HRVATSKA KOMORA[®]

PRIMALJA

CROATIAN CHAMBER OF MIDWIVES

Uvod

Hrvatska komora primalja je samostalna, neovisna, strukovna, zakonski utemeljena organizacija primalja koja djeluje na području Republike Hrvatske, štiti prava i zastupa interese primalja, unapređuje primaljsku djelatnost, brine se za ugled primalja i pravilno obavljanje primaljskog zvanja. Osnivači Komore su Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi (danas: Ministarstvo zdravstva) te Hrvatska udruga primalja (danas: Hrvatska udruga za promicanje primaljstva). Komora je osnovana sukladno Zakonu o primaljstvu. Hrvatska komora primalja registrirana je pri Trgovačkom sudu u Zagrebu 27. ožujka 2009. godine i time osnovana.

Vizija Hrvatske komore primalja je **neovisno primaljstvo u Republici Hrvatskoj** i zdravstvena reforma u kojoj će primalja biti cijenjena i ravnopravna, odnosno u kojoj će biti zaštićeno i promovano dostojanstvo primaljske struke.

Misija Hrvatske komore primalja glasi: Hrvatska komora primalja štiti prava i interese primalja, promiče identitet, dostojanstvo i neovisnost struke u praksi. Hrvatska komora primalja potiče samostalnost i odgovornost primalja prema struci. Komora zagovara razvoj primaljstva kroz unaprjeđenje obrazovanja i zakonodavstva.

Temeljni principi rada Komore su:

- Kontinuirano informiranje javnosti i članstva,
- Trajno stručno usavršavanje i cjeloživotno učenje,
- Javno zagovaranje i stvaranje pozitivne slike primalja u medijima,
- Javne ovlasti i etika rada – kontrola kvalitete, stručni nadzor, etički kodeks primalja, priznavanje inozemne stručne kvalifikacije,
- Suradnja, partnerstva i umrežavanje s drugim dionicima.

Hrvatska komora primalja usvojila je Strateški plan 2016. godine na razdoblje od tri godine, odnosno do kraja 2018. Na temelju analize proizašle iz provedbe plana i njegove evaluacije te specifično rada radnih skupina uspostavljenih kao operativno- evaluativni mehanizam novog strateškog razdoblja, Komora je donijela odluku o reviziji Strateškoga plana. Odluka o reviziji je donesena u vidu nadolazećih izbora vodećih tijela Komore.

Revizija plana započeta je sastankom s predsjednicom, koordinaticama radnih skupina i tajnicom Komore u srpnju 2018. godine. Tom prilikom definiran je proces revizije plana koji je proveden do kraja studenoga 2018. Proces se sastojao od sljedećih koraka: diseminacije upitnika tijelima i članicama Komore, individualnih razgovora s koordinaticama radnih skupina, predsjednicom i tajnicom Komore, konzultativnog sastanka s predsjednicom, koordinaticama radnih skupina i tajnicom Komore, analizom dokumentacije Hrvatske komore primalja (izvještaji sa sastanaka, obrade anketa i dr.) te izrade dokumenta Revidiranoga Strateškoga plana Hrvatske komore primalja za 2019. godinu. Proces je dizajniran i proveden u participativno-konzultativnom formatu.

Uspjesi Hrvatske Komore primalja od 2016. do 2018. godine

Hrvatska komora primalja svjesna je važnosti napora koje treba ulagati u napredak struke i stvaranje poticajnog ozračja za razvoj neovisnog i kvalitetnog primaljstva, u skladu s vlastitom vizijom i misijom. U nastavku donosimo opis nekih od važnijih inicijativa i rezultata koji su ostvareni u proteklom trogodišnjem razdoblju.

Koordinacija komora u zdravstvu

U listopadu 2017. godine Komora je supotpisala Deklaraciju Koordinacije komora u zdravstvu (KOKOZ) sukladno odluci Vijeća Hrvatske komore primalja. Koordinacija komora u zdravstvu predstavlja važan iskorak u djelovanju zdravstvenih komora u Republici Hrvatskoj od zajedničkog interesa, pri čemu će komore surađivati u razmjeni iskustava uspostavom i održavanjem zajedničkih sastanaka, susreta i inicijativa, provedbe zajedničke i ciljane edukacije svojih članova, uzajamnom povezivanju i suradnji u provedbi stručnih nadzora, zajedničkoj suradnji u konkretnim područjima zaštite interesa i ugleda članova, suradnji u odnosima s državnim i drugim tijelima u zaštiti zajedničkih interesa i interesa članova, suradnji s obrazovnim institucijama u području znanosti i visokog obrazovanja iz djelatnosti komora, sudjelovanju na konferencijama, kongresima, simpozijima i seminarima te drugim znanstvenim i stručnim skupovima, organizaciji zajedničkih skupova, inicijativa, politika i javnog djelovanja, provedbi postupaka očuvanja i unaprjeđivanja standarda profesija članova komora, podnošenja zajedničkih i usuglašenih prijedloga i zahtjeva koji se odnose na zdravstvene djelatnosti, zdravstvene profesije i zdravstveni sustav u cjelini, pružanju međusobne pomoći i potpore u cilju ostvarivanja gore navedenih inicijativa i ciljeva te ostalim oblicima suradnje od zajedničkog interesa. Važno je napomenuti da će komore, zadržavajući samostalnost i neovisnost svake profesije i organizacijskog oblika udruživanja svake pojedine profesije tj. komore kao strukovne organizacije, suglasno utvrditi način djelovanja u okviru Koordinacije komora u zdravstvu. Prvi Kongres KOKOZ-a će se održati u Rapcu od 22. do 24. ožujka 2019. godine. Hrvatska komora primalja je za navedeni Kongres predložila sljedeće teme predavanja: *Priziv savjesti u primaljstvu* i *Usporedba primaljske djelatnosti kroz zakonske okvire i praksu*.

Zakon o zdravstvenoj zaštiti

Od 16.-27.10.2017. u Ministarstvu zdravstva su se održavali sastanci Radne skupine za izradu Nacrta prijedloga Zakona o zdravstvenoj zaštiti. Na sastancima se, između ostalog, naglašavalo nužno usklađenje Zakona o zdravstvenoj zaštiti sa Zakonom o primaljstvu („Narodne novine“ broj 120/08, 145/10) propisivanjem privatne prakse primalja te na određenje primaljstva kao djelatnosti koja ne smije biti zanemarena i na margini spram ostalih reguliranih profesija. Također se naglašavala nužnost propisivanja primaljske skrbi kao skrbi koju obavlja primalja samostalno sukladno Direktivi 2005/36/EZ Europskoga parlamenta i Vijeća, a i sukladno Zakonu o primaljstvu („Narodne novine“ broj 120/08, 145/10). U silnim nastojanjima, u konačnici je u Nacrt prijedloga Zakona o zdravstvenoj zaštiti unesena primaljska skrb kao djelatnost zdravstvene zaštite na primarnoj razini te mogućnost obavljanja privatne prakse primalja te je primalja navedena kao zdravstveni radnik koji može obavljati privatnu praksu iz svoje stručne spreme.

Dana 14.11.2018. u Narodnim novinama je objavljen Zakon o zdravstvenoj zaštiti („Narodne novine 100/2018) prema kojem se u najbitnijem navodi primaljska skrb kao djelatnost zdravstvene zaštite na primarnoj razini te su čl. 49. primalje naznačene kao zdravstveni radnici koji mogu obavljati privatnu praksu iz svoje kvalifikacije stečene obrazovanjem. Nakon ustrajnog rada i truda u Radnoj skupini za izradu Nacrta Zakona o zdravstvenoj zaštiti, vrlo smo zadovoljni što su barem neki od naših prijedloga uvaženi te stoje u konačnom Zakonu o zdravstvenoj zaštiti koji je stupio na snagu 01. siječnja 2019. godine.

Zakon o obveznom zdravstvenom osiguranju

Dana 25. svibnja 2018. obaviješteni smo da je tajnica Komore Odlukom Ministarstva zdravstva imenovana u Radnu skupinu za izradu Nacrta prijedloga Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju. Sastanci navedene Radne skupine su se održavali sve do listopada 2018. godine. Što se tiče domene komore, u prvom Nacrtu prijedloga Ministarstvo zdravstva izbacilo je mišljenja komora po većini pitanja, no na inicijativu svih komora u zdravstvu rekli su mišljenja komora vratiti u Nacrt prijedloga Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju. Ovo je već 2. radna skupina u koju smo imenovani što ukazuje i na svojevrsno priznanje od strane Ministarstva zdravstva.

Pravilnici o unutarnjem ustrojstvu i sistematizaciji radnih mjesta

Komora nastavlja kontinuirano tražiti bolnice u RH da dostave svoje Pravilnike o unutarnjem ustroju i sistematizaciji radnih mjesta. Redovito bolnicama šaljemo preporuke za izmjene Pravilnika o unutarnjem ustroju i sistematizaciji radnih mjesta, a bolnicama koje nam nisu dostavile svoje pravilnike, šaljemo zamolbe da nam iste dostave kako bismo svima mogli poslati preporuke Komore.

Zatečeno stanje primalja

Ministarstvo zdravstva je 13. rujna 2017. odgovorilo Komori da se unutarnje stečeno pravo primjenjuje na srednjoškolske primalje koje su završile obrazovanje prema propisima u Republici Hrvatskoj koji su bili na snazi prije donošenja Zakona o primaljstvu i uvođenju novog zanimanja primalje-asistentice, pa zatečene medicinske sestre-primalje i medicinske sestre primaljskog smjera mogu raditi iste poslove na zatečenim radnim mjestima u rađaoni.

Studiji primaljstva u Zagrebu i diplomski studij u Rijeci

Još 17. listopada 2016. održan je sastanak s dekanom Zdravstvenog veleučilišta Zagreb i njegovim suradnicima na kojem se razgovaralo o potrebi i mogućnosti otvaranja studija primaljstva u Zagrebu: redovnog i izvanrednog studija te *bridging* programa za primalje. Dekan Zdravstvenog veleučilišta iskazao je veliki interes za sve programe, posebice za izvanredni studij primaljstva. Stoga Komora redovito šalje upite kako bismo saznali u kojoj je fazi otvaranje spomenutog studija. Prema zaprimljenim informacijama od 01. listopada 2018., Povjerenstvo za izradu studijskog programa preddiplomskog stručnog studija Primaljstvo izradilo je studijski program te je isti u rujnu 2018. godine upućen članovima Povjerenstva za recenziju studijskog programa, a Povjerenstvo za nastavu raspravljati će o studijskom programu tijekom listopada 2018. godine. Nakon pozitivnog mišljenja povjerenstva, izrade studije opravdanosti te odluke Stručnog vijeća, program će biti upućen u postupak akreditacije pri Agenciji za znanost i visoko obrazovanje. Zdravstveno veleučilište Zagreb nas je 13. studenog 2018. izvijestilo da je jedan recenzent odgovorio na program studija 'Primaljstvo' te da se čeka odgovor još dva recenzenta, a nakon njihovih korekcija će, uz elaborat o izvedivosti programa, isti biti upućen u Agenciju za znanost i visoko obrazovanje.

Dana 13. studenog 2018. održan je sastanak s predstavnicima Libertas međunarodnog sveučilišta u vezi otvaranja studija primaljstva. Predstavnici Libertasa su na sastanku iskazali interes za otvaranje redovnog i izvanrednog sveučilišnog preddiplomskog studija 2020. godine,

a zatim i diplomskog studija 2021. godine. No, za početak žele prvo dobro proučiti cijelu situaciju te će nas o svojoj odluci obavijestiti u siječnju 2019. godine.

Prema informacijama dobivenih od strane Fakulteta zdravstvenih studija (FZS) u Rijeci, organizacija oko otvaranja diplomskog studija primaljstva je u završnoj fazi te bi već sljedeće akademske godine mogao bi biti otvoren.

Kotizacije predsjednicama PV za HUPP simpozije

Svake godine u znak zahvale za rad i doprinos poklanjamo kotizacije predsjednicama Područnih vijeća Komore za simpozije Hrvatske udruge za promicanje primaljstva. Idući simpozij HUPP pod nazivom „Primalja u zajednici“ održati će se od 09.-11.05.2019. u Vukovaru.

Projekt „Kontinuirano dodatno neformalno usavršavanje primalja iz područja primaljske skrbi“

Dana 18.04.2018. uputili smo Ministarstvu zdravstva pismo indikativnog iskaza interesa za Operativni program "Učinkoviti ljudski potencijali za razdoblje 2014.-2020." sukladno preporukama Ministarstva zdravstva. Iskaz interesa smo uputili za projekt pod nazivom „Kontinuirano dodatno neformalno usavršavanje primalja iz područja primaljske skrbi“ čiji je cilj: ojačati pristup uslugama zdravstvene zaštite na području Republike Hrvatske s naglaskom na nerazvijena i deprivirana područja i ranjive skupine žena (maloljetnice, HIV+, žene s iskustvom pobačaja i/ili smrti novorođenčeta i druge ranjive skupine žena) kroz održivo povećanje stručnog znanja i vještina primalja u području primaljske skrbi te uspostava Centra za stručno usavršavanje primalja putem kojeg bi se doprinijelo razvoju specifičnih i dodatnih znanja i vještina primalja vezanih za specifične segmente sadržaja primaljske skrbi za novorođenčad i posebno osjetljive skupine žena. Stručno usavršavanje bi se provodilo kroz predavanja, on line predavanja, interaktivne seminare, vježbe na modelima i simulacijske vježbe.

Ministarstvo zdravstva nas je 15. svibnja 2018. izvijestilo da je projekt stavljen na rezervnu listu te da se vrše pregovori s Ministarstvom rada i mirovinskog sustava u svrhu osiguravanja dodatnih financijskih sredstava kako bi se širem krugu dionika u sustavu zdravstva omogućilo financiranje projektnih ideja iz Europskog socijalnog fonda. Također su nas izvijestili da ćemo biti obaviješteni o ishodu kao i svi ostali koji se nalaze na rezervnoj listi u skladu s načelom jednakog postupanja.

Newsletter Komore i Primaljski vjesnik

Komora članicama svaka 3 mjeseca šalje newsletter u kojem obavještava članice o svom radu i aktivnostima. Primaljski vjesnik redovito izdajemo dva puta godišnje i objavljujemo zanimljive članke naših članica i ostalih stručnjakinja.

Portal za e-učenje

Na portalu za e-učenje je trenutno objavljeno 8 predavanja, od toga su 2 predavanja besplatna. U planu je 2019. osigurati još predavanja na portalu kako bi članicama bilo dostupno više predavanja koja mogu odslušati od doma i sakupiti bodove potrebne za relicenciranje.

Odluka o izmjenama i dopunama Statuta Hrvatske komore primalja

Hrvatska komora primalja odlučila je izraditi Prijedlog Odluke o izmjenama i dopunama Statuta Hrvatske komore primalja, radi usklađivanja istog sa preporukama ministarstva nadležnog za zdravstvo i usklađivanja sa provedbenim aktima Hrvatske komore primalja. Skupština HKP je isti usvojila na Skupštini dana 09. svibnja 2018. No, budući da je Statutom Komore određeno sjedište Komore, opet smo pristupili izmjenama iz razloga promjene sjedišta. Prijedlog Odluke o izmjenama i dopunama Statuta Hrvatske komore primalja usvojen je na sjednici Skupštine 13.12.2018.

Evaluacija relicenciranja

Ured Hrvatske komore primalja započeo je u srpnju i kolovozu 2017. analizu vremenskog trajanja licenci svih članica Komore, te su one članice kojima je istekla licenca pismeno izvještene o navedenom (osobno ili putem poslodavca). Analiza je izvršena, a u upotrebi je nova baza Komore koja će članice na e-mail obavještavati o isteku licence. To je veliki pomak i olakotna okolnost za članice, budući da će 3 mjeseca prije isteka licence na e-mail o tome dobiti obavijest te moći na vrijeme podnijeti Zahtjev za obnovu odobrenja za samostalan rad (licence). Uložena su financijska sredstva za izradu potpuno nove adekvatnije baze podataka članica, gdje će iste moći vidjeti svoje bodove i podatke.

U 2019. godini se predviđa izrada potpuno nove web stranice.

Kontinuirano objavljujemo novosti i na Facebook stranici Komore te odgovaramo na upite koje dobijemo preko iste. Povremeno objavljujemo i na Twitteru Komore.

Hrvatska komora medicinskih sestara – suradnja

Već treću godinu za redom potpisali smo Ugovor o poslovnoj suradnji kojim se obje Komore obvezuju na priznavanje stručnog usavršavanja članu svoje Komore u organizaciji druge Komore. Imamo vrlo dobru suradnju i odnos s HKMS.

Primaljske liste

Komora kontinuirano upućuje dopise Ministarstvu zdravstva po pitanju propisivanja sadržaja i obrasca primaljskih lista, odnosno donošenja pravilnika kojim se utvrđuje isto. Komora još od 2014. godine nadležnom ministarstvu redovito šalje dopise i požurnice, no budući da Ministarstvo zdravstva, iako ima zakonsku obavezu, još uvijek nije donijelo pravilnik kojim bi utvrdilo sadržaj i obrazac primaljskih lista, Komora planira izraditi prijedlog Pravilnika o primaljskim listama te će isti dostaviti navedenom ministarstvu.

Twinning projekt s Češkom komorom primalja

Europsko udruženje primalja - EMA (European Midwives Association), čiji je Komora članica već dugi niz godina, podržala je prijedlog Twinning projekta između Češke komore primalja i Hrvatske komore primalja. Povodom Twinning projekta predstavnici HKP-a otputovali su u Češku kako bi razmijenili znanja i iskustva. Na Kongresu Češke komore primalja održanog 19. svibnja 2018. u Pardubicama održali smo predavanje pod nazivom „Primaljstvo u Hrvatskoj“. Predavanje je potaknulo raspravu i razmjenu znanja i iskustva obiju Komora. Dogovoreno je da će nas predstavnici Češke komore primalja uskoro posjetiti, čemu se posebno veselimo. Cilj

ovog projekta je razmijeniti znanja i iskustva Komora, poboljšati rad i osnažiti obje organizacije kako bi iste mogle predstavljati interese primalja u svojoj zemlji. Od ovog projekta očekujemo osnaživanje organizacije i primalja u organizaciji, razmjenu znanja i iskustva, primjenu stečenih znanja kroz razmjenu iskustava, proširenje mreže organizacije, veću vidljivost primaljskih organizacija prema vladi, javnosti i drugim zdravstvenim djelatnicima.

Proslava 10. godišnjice rada Hrvatske komore primalja

Nastavno na prijedlog sa sjednice Skupštine HKP održane 09. svibnja 2018., Komora je pristupila organizaciji proslave 10. godišnjice rada Hrvatske komore primalja koja će se održati u Poreču, Hotelu Valamar Diamant od 06. do 08. rujna 2019. godine. U sklopu proslave 10. godišnjice rada Komore, održati će se i razne edukacije, uz domaće, sudjelovati će i renomirani predavači iz inozemstva - Amy Brown, profesorica javnog zdravstva na Swansea University u Velikoj Britaniji i Gina Weissman, savjetnica za dojenje iz Izraela. S obzirom da će se proslava 10. godišnjice rada Hrvatske komore primalja održati u periodu između svjetskog tjedna dojenja i tjedna dojenja koji lokalno slavimo u našoj zemlji, edukacija će biti na temu: "Zaštita i promocije dojenja". U svrhu organizacije proslave 10. godišnjice rada Hrvatske komore primalja tražimo sponzore te smo poslali poziv za sponzorstvo na 40-ak tvrtki te se nadamo da će nam mnoge iskazati interes da nam se pridruže, pomognu i prepoznaju svoj interes u organizaciji 10. godišnjice rada Hrvatske komore primalja. U navedeno doba organizirati će se i izborna sjednica Skupštine HKP.

EMA i ICM

Komora i dalje sudjeluje u radu međunarodnih organizacija EMA i ICM. Predsjednica Komore, Barbara Finderle, izabrana je za članicu Izvršnog odbora EMA-e, dok su kao delegati u ICM izabrane dopredsjednice Komore Suzana Haramina i Maja Rečić. Surađujemo i s organizacijom ELACTA gdje je također Barbara Finderle članica odbora.

Međunarodni dan primalja

Svake godine 05. svibnja obilježavamo Međunarodni dan primalja pod sloganom koji ICM odredi za pojedinu godinu. Komora u suradnji sa sponzorima i rodilištima u Hrvatskoj šalje poklon pakete za primalje i trudnice ili majke. Međunarodni dan primalja je svake godine i medijski popraćen u raznim TV emisijama u kojima se u intervjuima obavezno osvrnemo i na problematiku koja prati struku.

Izrađujemo promotivne materijale, za primalje i majke i bebe, koje dostavljamo u rodilišta kako bismo bolje promovirali struku.

Druge redovne i relevantne aktivnosti Komore

Ured komore kontinuirano organizira edukacije, stručni nadzor, koordinira rad povjerenstava i radnih skupina te drugih tijela Komore, provodi postupke upisa i ispisa članica, izdaje i obnavlja licence, provodi postupke priznavanja inozemne stručne kvalifikacije, postupke oslobođenja od plaćanja članarine, umanjenja broja bodova i mnoge druge postupke u nadležnosti Komore.

Sudjelovali smo u projektu "Rodilišta prijatelji majki i djece", kontinuirano smo članovi Radne skupine za "Rodilišta prijatelji djece" te Povjerenstva za zaštitu i promicanje dojenja i Radne skupine za izradu standarda kvalitete i sustava ocjenjivanja u programu promicanja dojenja.

Unutarnje stanje i vanjsko okruženje za razvoj Hrvatske komore primalja

Hrvatska komora primalja je na početku planiranja 2016. godine definirala vlastite snage i slabosti koje se tiču unutarnjih razvojnih kapaciteta te prilike i prijetnje u njezinu okruženju. Postupak revizije utvrdio je kako Komora njeguje vlastite snage i iskorištava prilike u okruženju te nastoji odgovoriti na identificirane slabosti i prijetnje.

Snage i slabosti

Snage koje rukovode rad Hrvatske komore primalja su: odnos prema profesiji, profesionalnost i kvaliteta rada vodećih tijela i ustrajnost. Primarna slabost koja je identificirana u ranijem procesu Strateškoga planiranja je pasivnost članica, nezainteresiranost i pad povjerenja. Danas je primjetan rast povjerenja i suradnje. Unatoč tomu što i dalje postoji potreba za snažnijim aktiviranjem širega članstva, revizija je utvrdila kako su se dogodile promjene u vidu većeg angažmana i rezultata koje Komora postiže svojim radom. Analiza slabosti u postupku revizije dala je podijeljen pogled na neke od slabosti identificiranih na početku planiranja Strateškog plana 2016. godine. Tada su istaknute: nedostatna komunikacija i podrška, nedostatak vizije i kvalitetnog usmjerenja te nedostatak kapaciteta i financija. Danas pak, članice koje su aktivno angažirane u Komori i upoznate s cjelovitošću programa Komore, smatraju kako postoji značajno unaprjeđenje u pogledu komunikacije i podrške primaljama u struci, jasnoća vizije koja se slijedi i koja generira kvalitetno usmjerenje u svakodnevnom radu te iskorak u pogledu osiguranja kapaciteta za nesmetan dnevni rad i financija koje osiguravaju dinamičan rad Komore. Komora ima stalno zaposlene djelatnike/ice u vlastitome uredu te stabilan izvor financiranja koji osigurava potreban godišnji rad. Općenito gledano, članstvo smatra da Komora nudi kvalitetan odnos prema profesiji, ustrajnost u unaprjeđenju profesije te profesionalnost i kvalitetu rada postojećih tijela.

Prilike i prijetnje

Hrvatska komora primalja djeluje u dinamičnom okruženju koje je posljednjih godina bilo izloženo nizu pozitivnih promjena, no i trajnosti ne tako povoljnih okolnosti za razvoj primaljstva. Naime, primaljska struka pa tako i sama Komora nailaze na niz prepreka u institucionalno zakonodavnoj sferi kao i u sferi odnosa institucija prema struci, počevši od Ministarstva zdravstva koje nije uspostavilo jednak suradnički i partnerski odnos prema svim Komorama, preko obrazovnih institucija koje nisu sklone prepoznati i validirati obrazovne napore potrebne za razvoj struke, sve do neravnopravnog položaja primaljske struke u zdravstvenom sustavu. Ključna opća prepreka koja je stalni dio okruženja u kojemu Komora djeluje odnosi se na **nedostatak suradnje Ministarstva zdravstva s Komorom u svim potrebnim poljima.**

Hrvatska komora primalja ostvarila je i dokumentirala značajan iskorak u promjeni percepcije zdravstvenih struka (liječničke, sestrinske i drugih) spram primaljske struke. Naime, negativni stavovi prema primaljstvu i neovisnom primaljstvu te neravnopravan položaj primalja u zdravstvenom sustavu koji su identificirani prije nekoliko godina, zadržali su se u nekoj mjeri. Anketa za zdravstvene djelatnike prema primaljama koju je Komora provela u 2018. godini vidljivo ukazuje na činjenicu da druge zdravstvene struke ne vide primaljstvo ravnopravnim (52,1% zdravstvenih djelatnika smatra da se više cijeni rad drugih zdravstvenih struka u odnosu na primaljsku). Ipak, anketa je i ukazala i na široku podršku primaljama u pogledu trajnog

usavršavanja i stjecanja viših stupnjeva obrazovanja (87%), stjecanja većeg opsega samostalnosti (85,6%), mogućnosti otvaranja samostalne primaljske prakse (70,5%). Jednako tako, anketa utvrđuje visoku suglasnost s konceptom veće neovisnosti primalje na radnom mjestu posebno kada se to tiče samostalnog vođenja fiziološke trudnoće i porođaja (82,3%). Većina zdravstvenih djelatnika (92,5%) smatra kako bi zajednička edukacija primalja, ginekologa i medicinskih sestara poboljšala sve aspekte suradnje i iskazala podršku cjelovitom razvoju položaja primaljske struke.

Zatim, identificirana prijetnja koja se ticala **nedovoljne podrške drugih javnih institucija, zakonodavca i poslodavaca** doživjela je nekoliko strukturnih pomaka: nakon višegodišnje primjene Zakona o primaljstvu koji nije omogućavao cjeloviti napredak struke, najavljen je postupak izmjena i dopuna Zakona o primaljstvu u 2019. godine. 2018. godine je izglasan novi Zakon o zdravstvenoj zaštiti („Narodne novine“ broj 100/18) koji uvrštava razvoj primaljstva (primaljska praksa, privatna primaljska praksa), a stupio je na snagu 1. siječnja 2019. godine. Pored toga, dio poslodavaca promijenio je praksu vezanu za podršku školovanju primalja kroz slobodne dane i financiranje.

Nadalje, prepoznaje se potreba za dodatnim financijskim sredstvima za razvojan rad Komore koja bi omogućila provedbu projekata i aktivnosti koje proizlaze iz vizije Komore. Komora djeluje s dostatnim sredstvima za temeljni rad, no svojevrsnu prepreku predstavlja činjenica da njezin proračun nema diverzificirane izvore.

Pored navedenoga, prijetnje se prepoznaju u:

- nedostatnoj podršci otvaranju redovnog i izvanrednog preddiplomskog studija primaljstva i diplomskog studija primaljstva,
- posljedično u nedovoljnom broju visoko educiranih primalja koje mogu biti nositeljice katedri u obrazovnim programima visokih učilišta, te
- u nerazumijevanju i nezainteresiranosti poslodavaca i onemogućavanju samostalnosti prvostupnica primaljstva na radnim mjestima.

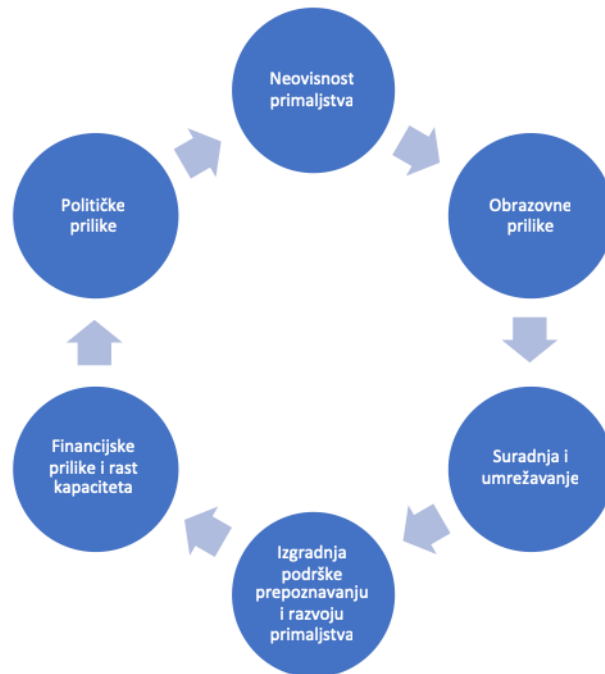
Hrvatska komora primalja već dugi niz godina upozorava na to da su primalje u neravnopravnom položaju u odnosu na ostale zdravstvene struke te da će takvo stanje trajati toliko dugo dok se ne ostvari školovanje u punom opsegu u cijeloj državi. Neravnopravan položaj će tako dugo biti aktualan dok sistematizacija radnih mjesta u rodilištima ne bude usklađena sa zakonskom regulativom.

Na kraju, **opća je društvena atmosfera nepovoljna** te se ogleda u:

- nezaposlenosti mladih primalja (unatoč tomu što je malen broj primalja registriran na HZZ-u, primalje često rade na radnim mjestima koja nisu njihova struka) i njihovu odlasku u inozemstvo (u posljednje vrijeme neki poslodavci se žale na nedostatan broj prijave na natječaje za poslove primalja),
- aktualnoj političkoj atmosferi i vlasti koja ne prepoznaje vrijednost primaljske struke te
- nedostatak interesa medija za primaljsku struku i primaljstvo.

U takvom su okruženju umanjene prilike za razvoj.

Hrvatska komora primalja i dalje prepoznaje prilike u okruženju čiji položaj treba ojačati i snažnije ih integrirati u svakodnevni rad. Radi se o sljedećim prilikama koje su integrirane u Strateške ciljeve i prioritete.

Detaljnije objašnjenje prilika nalazi se u Strateškom planu Hrvatske komore primalja 2016.-2018.

Revizija Strateških ciljeva i prioriteta

Hrvatska komora primalja uspostavila je četiri strateška cilja koja su revidirana u ovom procesu, ispitivanjem ispunjenosti i prepreka na putu ka ispunjavanju ovih ciljeva.

Prvi strateški cilj **Uspostava i razvoj odgovarajućeg obrazovanja za primalje** ispunjen je djelomično, prema mišljenju članica Komore. Središnji identificirani problem je da nije otvoren preddiplomski studij primaljstva u Zagrebu i/ili drugim gradovima te se nije otvorio diplomski studij primaljstva u Hrvatskoj. Ispunjenje ovog strateškog cilja označio bi strukturni pomak primaljske struke i same Komore kao ključnog zagovarača ideje uspostave obrazovnog procesa za primalje. Pored toga, stručna literatura na hrvatskom jeziku i dalje je nedostupna.

Ovaj strateški cilj i dalje ostaje relevantan i visoko na listi prioriteta, te se predlaže:

- Izrada jasnog i na smjernicama utemeljenog plana koji se odnosi na obrazovanje odnosno školovanje primalja. Plan treba sadržavati trenutni opis stanja koji će opisati do sada postignute uspjehe poput otvaranja preddiplomskog studija u Zagrebu i Splitu, definiran cilj s opisom plana aktivnosti koje će biti poduzete u vidu zagovaranja i stručne pripreme.
- Mogućnost stjecanja znanstvenih titula za primalje se i dalje ističe problemom te se predlaže da ovo područje bude posebna komponenta prije spomenutog Strateškog plana.

Drugi je strateški cilj **Podizanje dostojanstva i razvoj struke** ispunjen u granicama mogućnosti. S punim razumijevanjem kompleksnosti postizanja cjelovite ostvarivosti ovoga cilja koji obuhvaća promjenu institucionalne kulture i političku volju, pomaci su djelomično vidljivi u međusobnoj interakciji zdravstvenih struka i vidljivijoj podršci primaljama (*Anketa za zdravstvene djelatnike* je ukazala na tu vidljivost i rastuću podršku). Pokazatelj promjene je i

promjena koeficijenta za primaljske plaće u većini bolnica. Druga strana medalje ukazuje na to da se nisu dogodili sustavni pomaci u definiranju primaljskih radnih mjesta primaljama, obaveza zapošljavanja na radnim mjestima primaljama nije postala dio institucionalne i radne kulture, implementacija primaljske dokumentacije u BIS i mogućnost fakture primaljskog DTS-a nije zaživjela praska u bolnicama, a pored toga još uvijek nema sustavnog praćenja i izvještavanja o diskriminaciji primalja na radnim mjestima.

U narednom je periodu važno uspostaviti sljedeće mehanizme:

- Javno djelovanje i zagovaranje Komore treba uspostaviti na sve intenzivnijem stručnom zagovaranju kroz pisane analize, sustavna istraživanja i informativne kampanje u različitim formatima (očekivanje je da se u 2019. napravi dobra priprema za ovako kvalificiran budući rad).
- Stručne analize trebaju biti temelj zagovaranja uz uspostave stručnih foruma s predstavnicima drugih zdravstvenih struka i stručne javnosti.
- Nužno je uspostaviti neposredne kanale komuniciranja i utjecati na promjene nepovoljnih praksi u bolnicama i kod poslodavaca s ciljem promjene kulture zapošljavanja i tretmana primalja i primaljske struke.

Treći strateški cilj **Unaprjeđenje primaljstva kroz promjene u zakonodavnom i institucionalnom okruženju** djelomično je ispunjen. Ovaj se cilj tiče promjena Zakona o primaljstvu, uspostave kvalitetnijeg odnosa s Ministarstvom zdravstva te podizanje informiranosti i kvalitete rada ministarstva u području razvoja primaljstva kao i uspostavu i rad međuresorne radne skupine za sektorsku i strukovnu suradnju (KoKoZ). Od navedenih prioriteta, postignute su zakonodavne promjene koje se tiču Zakona o zdravstvenoj zaštiti u 2018. te pristupanja postupku izmjena i dopuna Zakona o primaljstvu u 2019. godini. Suradnja s KoKoZ-om je ispunjena (Komora ima neovisnu poziciju, može predlagati teme i sudjelovati u raspravama).

U duhu različitih pogleda, članice Komore ističu kako je nedovoljno vrednovanje struke izvjestan pokazatelj u ocjeni ispunjenja ovog strateškog cilja jednako kao i vidljivost promjene odnosa prema Komori i primaljama kao prema punovrijednim akterima u sustavu zdravstva od strane nadležnih tijela. Članice Komore vide kako je ispunjenje ovog strateškog cilja ovisno o snažnoj političkoj volji i promjeni suradničke kulture na radnim mjestima. Tu se specifično ističe kritika poslodavcima kojima Komora upućuje smjernice za sistematizaciju radnih mjesta. Naime, poslodavci su skloni ne postavljati primalje na primaljska radna mjesta te na ta mjesta zapošljavati djelatnike/ice drugih struka. Primjerice, voditelji/ice timova primaljske skrbi nisu uvijek i svugdje primalje. Za ovakve prakse ne postoje sankcije iako one ozbiljno narušavaju ugled primaljske struke.

Pored toga, ističu se sljedeći problemi:

- regulacija zatečenoga stanja - Ministarstvo zdravstva uputilo je dopis kojima objašnjava da oni zdravstveni djelatnici koji rade na poslovima koji nisu njihova struka, ostaju raditi na tim radnim mjestima nakon stupanja zakona na snagu. Nejasnoća se za primalje javlja u pogledu njihova statusa u dvije komore (HKP i HKMS), primjerice obveza plaćanja dvije članarine i druga pitanja;
- nije definiran broj primalja na broj porođaja.

U narednom periodu, Hrvatska komora primalja će se usredotočiti na:

- kvalitetno formuliranje izmjena i dopuna Zakona o primaljstvu, procesu najavljenom za 2019. godinu (npr. kvalitetno definiranje priziva savjesti) čiji je predlagatelj Komora,

- zagovaranje usvajanja izmjena i dopuna Pravilnika o minimalnim tehničkim uvjetima Ministarstva zdravstva koji će definirati broj primalja na broj porođaja te postotak prvostupnica primaljstva.

Posljednji i četvrti Strateški cilj **Kvaliteta rada Komore** unutarnjeg je karaktera te se oslanja na ranije definirane slabosti i željene promjene vezane uz njih. Najveće je zadovoljstvo iskazano u ocjeni ispunjenosti ovoga cilja (u odnosu na druge ciljeve) i s obzirom na sve definirane prioritete: unaprjeđivanje komunikacije i suradnje s članicama (ističe se transparentnost i brzina informiranja kao i pristupačnost), unaprjeđivanje organizacije rada relicenciranja (povezano s uspješnim programom e-učenja), učinkovitost organizacijskih procesa planiranja, donošenja odluka, koordinacije rada i operativne izvedbe (organizacija rada doživjela je kvalitetu, suradnja s tijelima u zdravstvenoj struci je unaprijeđena zbog ovog prioriteta, Komora je u mogućnosti programski i financijski podržati sudjelovanja članica na simpozijima). Prioritet namicanja sredstava iz različitih izvora nije ostvaren s obzirom na to da Komorin proračun kao primarni izvor prihoda ima samo članarine.

U narednom periodu, Komora se opredjeljuje za kontinuirano:

- jačanje komunikacije i suradnje s Područnim vijećima kako bi se poboljšala komunikacija sa širim članstvom,
- uključivanje većeg broja članica u rad tijela Komore, u izradu Primaljskog vjesnika te u edukacije koje Komora organizira,
- daljnji rad na unaprjeđenju procesa planiranja, donošenja odluka i opće koordinacije internim ciljanim odlukama i odlučnim promjenama u iskušavanju učinkovitijih modela rada,
- nastojanje na uspostavi drugih izvora financiranja.

Provedba Strateškog plana

Radi operativnije i učinkovitije provede Strateškoga plana, 2016. godine osnovane su četiri radne skupine sa sljedećim tematskim naslovima: **Edukacija, Dostojanstvo i razvoj struke, Kvaliteta rada Komore, Zakonske promjene**. Skupine su bile dogovoreni eksperimentalni mehanizam koji je okupio članice Komore u radu na postizanju specifičnih i općih zajedničkih ciljeva. Radne skupine su osnovane s idejom sustavnog i konzistentnog rada koji bi rasteretio određena tijela Komore i dao veću podršku predsjednici Komore i uredu Komore u operativnim zadacima. Uspjesi ovih radnih skupina uvelike ovise o vanjskom okruženju kao i o koherentnosti suradnje unutar samih skupina. Neke su radne skupine sustavne u svome radu u smislu redovitih sastanaka i razgovora o prioritetima i aktivnostima te povezivanju s radom drugih skupina, dok neke druge skupine nisu uspostavile očekivanu radnu dinamiku i razmjenu.

Preporuke za buduće razdoblje uključuju:

- donošenje plana rada svake radne skupine pojedinačno s realnim vremenskim rokovima i odgovornim osobama za pojedine aktivnosti,
- izbor novih koordinatorica skupina u kojima koordinatorice više nisu u mogućnosti voditi proces rada,
- evaluacija učinkovitosti pojedinih radnih skupina i njihovo gašenje ukoliko nema potrebe za takvim operativnim tijelom,
- organizacija međusobnih sastanaka grupa barem jednom u tri mjeseca kako bi se ostvarila potrebna razmjena i konzistentnost suradnje s obzirom na opće ciljeve i viziju koju Strateški plan teži postići.